

Frá gestum til íbúa:

Áhrif ferðapjónustu á íslensk sveitarfélög

Þórður Freyr Sigurðsson, sviðsstjóri þróunarsviðs SASS
MSc í byggðapróun – Sustainable Rural Development

 Ársfundur Byggðastofnunar 2025

Rannsóknarspurning

„Hefur vöxtur í ferðapjónustu áhrif á
lýðfræðilega þróun sveitarfélaga á Íslandi?“

Tilgátur

Að vöxtur í ferðapjónustu leiði af sér lýðfræðilegar breytingar

- Heildarfjöldi íbúa aukist
- Fjölgun erlendra ríkisborgara
- Heildarfjöldi íslenskra ríkisborgara fjölgi ekki/standi í stað
- Lægri meðalaldur
- Hlutfallsleg fækkun barna og eldra fólks
- Aukin íbúavelta

Hvað segja fræðin?

- Lítið um rannsóknir um samspil ferðapjónustu og lýðfræðilegrar þróunar
- Rannsóknir um ferðapjónustu og vinnumarkað
- Rannsóknir um vinnumarkað og lýðfræðilega þróun
- Skortur á skilgreiningum þegar kemur að sjálfbærni

Aðferðarfræðin

- Greining á íbúapróun eftir fjölda, ríkisfangi, atvinnu og aldri
- Þrískipt svæði eftir umfangi ferðapjónustu (A, B, C)

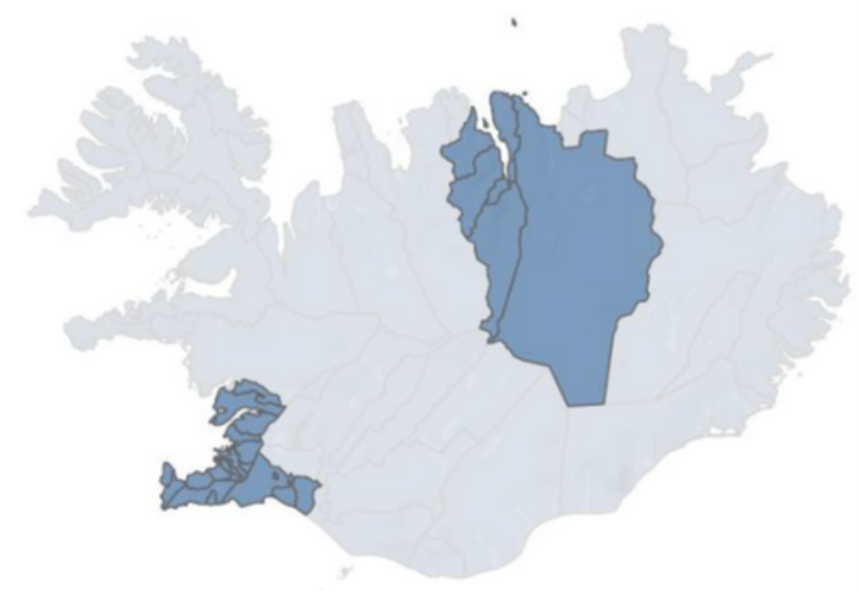
A

ferðapjónustusveitarfélög, saman standa af 14 sveitarfélögum þar sem samtals bjuggu 20.830 íbúar í upphafi árs 2024.

B

Samanburðarhópur, 25 sveitarfélög þar sem hlutfall starfa tengdra ferðapjónustu er lægra en landsmeðaltal. Íbúar í þessum sveitarfélögum voru samtals 34.848 í upphafi árs 2024.

C

Sveitarfélög á höfuðborgarsvæðinu og innan 70 km fjarlægðar voru undanskilin, ásamt Akureyri (svæðisborg) og nærliggjandi sveitarfélögum.

Municipality	Category	Classification	Proportion of tourism jobs 2023
Árneshreppur	A	Rural areas	14.8%
Ásahreppur	A	Rural areas	17.8%
Bláskógabyggð	A	Rural areas	40.3%
Borgarbyggð	A	Rural areas	16.2%
Eyja- og Miklaholtshreppur	A	Rural areas	20.6%
Fljótsdalshreppur	A	Rural areas	20.0%
Grímsnes- og Grafningshreppur	A	Rural areas	13.9%
Múlaþing	A	Rural areas	14.0%
Mýrdalshreppur	A	Rural areas	60.3%
Rangárþing eystra	A	Rural areas	20.4%
Rangárþing ytra	A	Rural areas	14.4%
Skaftárhreppur	A	Rural areas	49.0%
Sveitarfélagið Hornafjörður	A	Rural areas	36.5%
Sveitarfélagið Stykkishólmur	A	Rural areas	15.2%

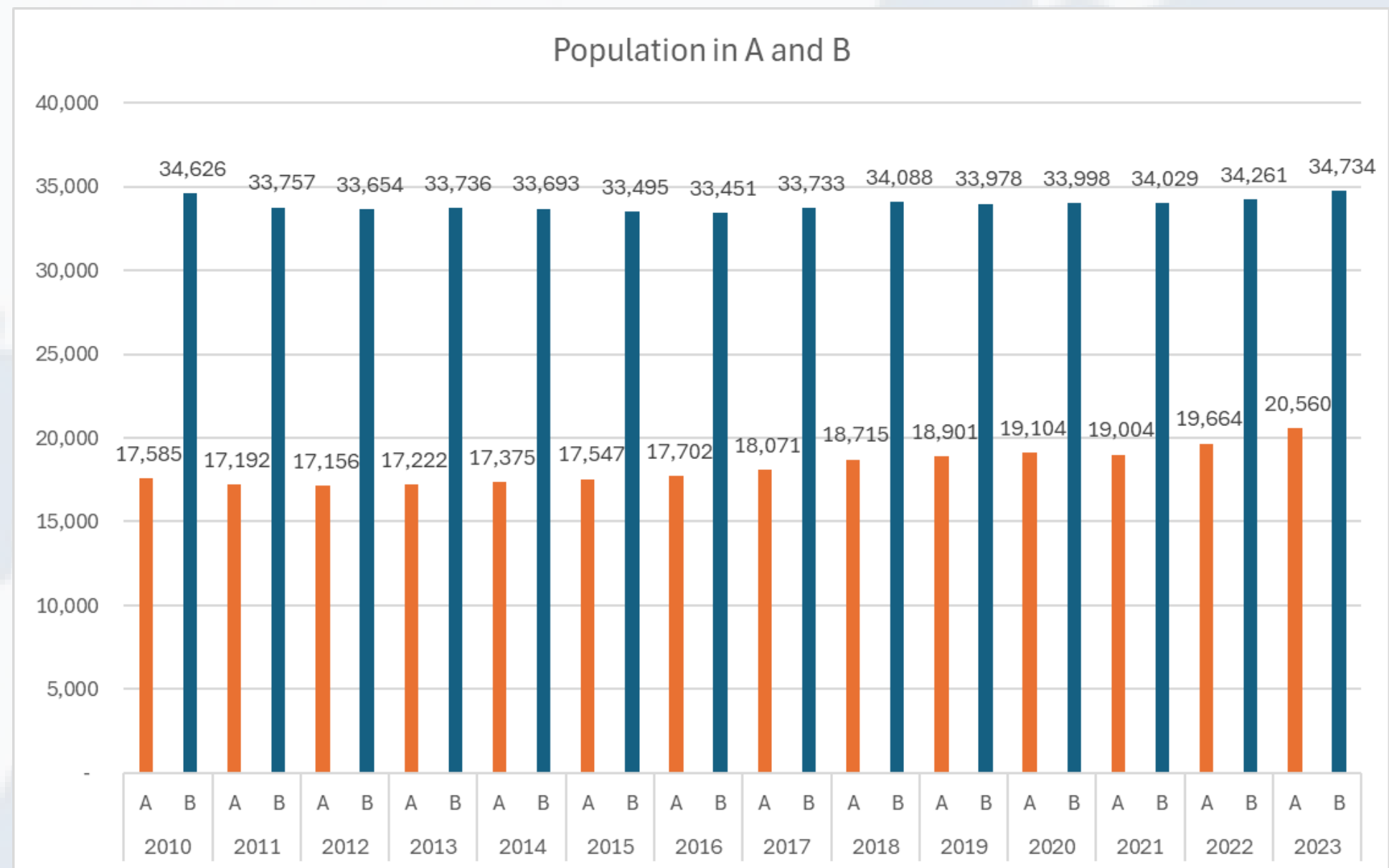
Helstu niðurstöður

A: + 16,9%

B: +0,3%

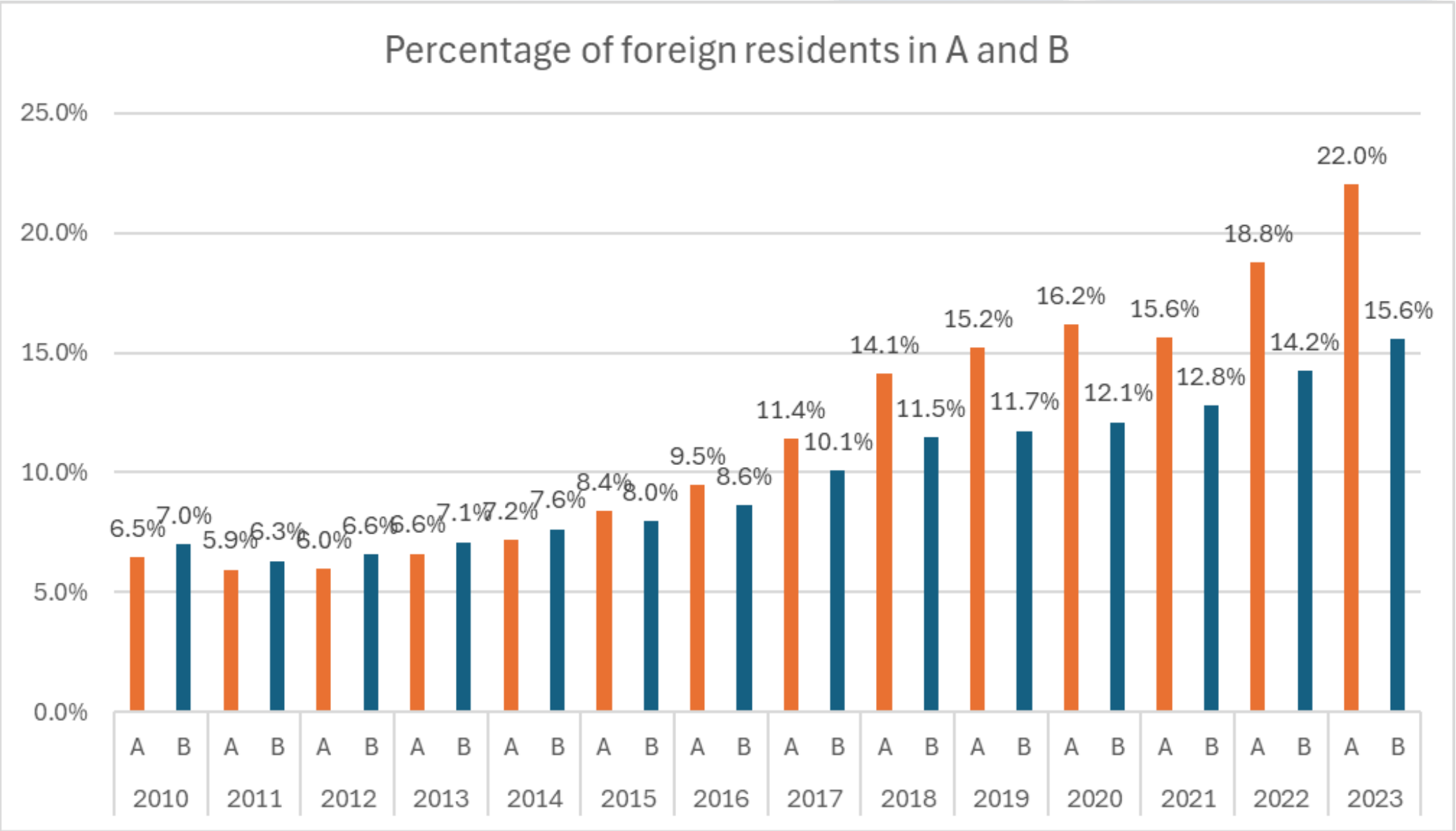
Erlent ríkisfang

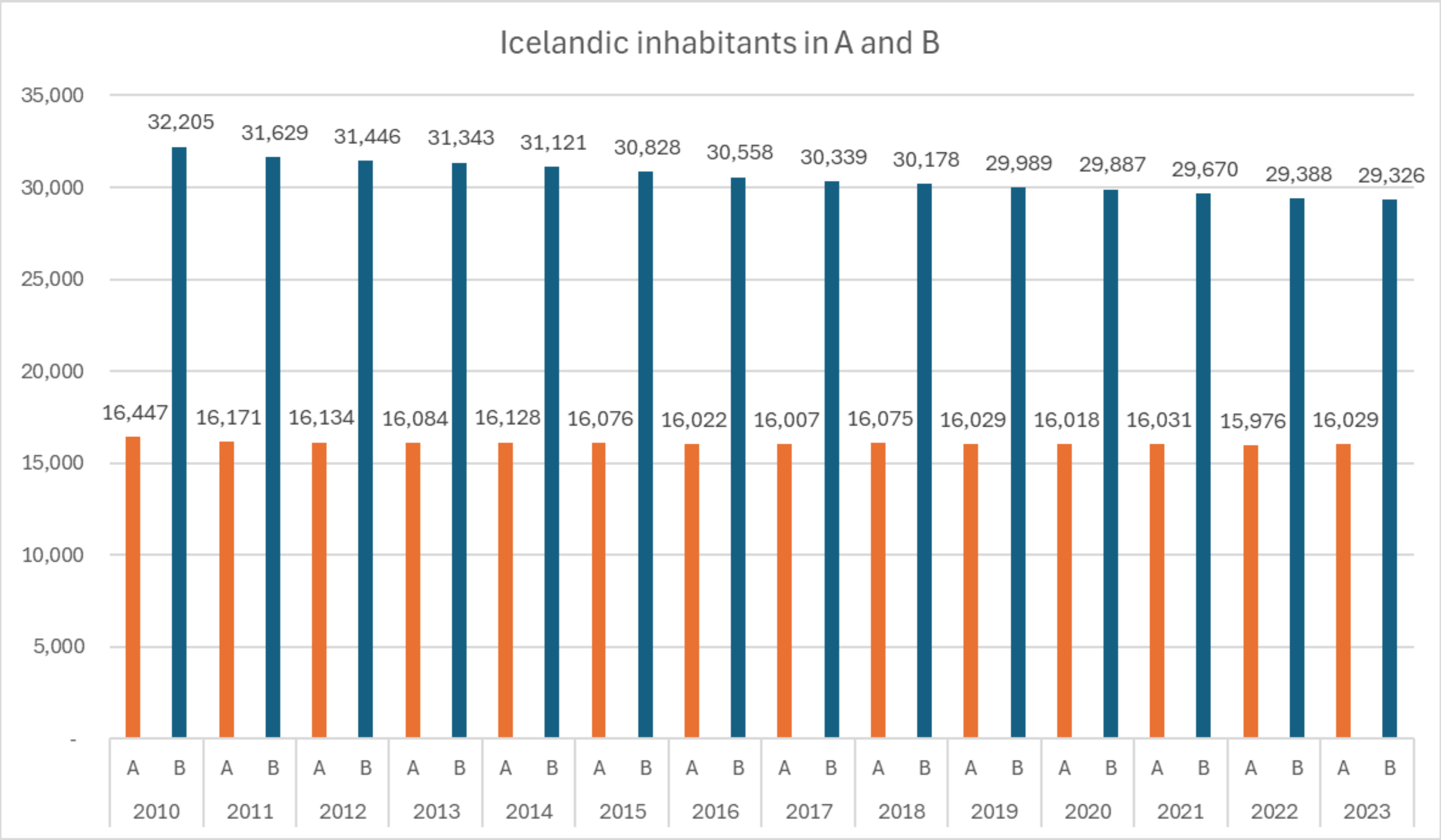
A: 22,0%

B: 15,6%

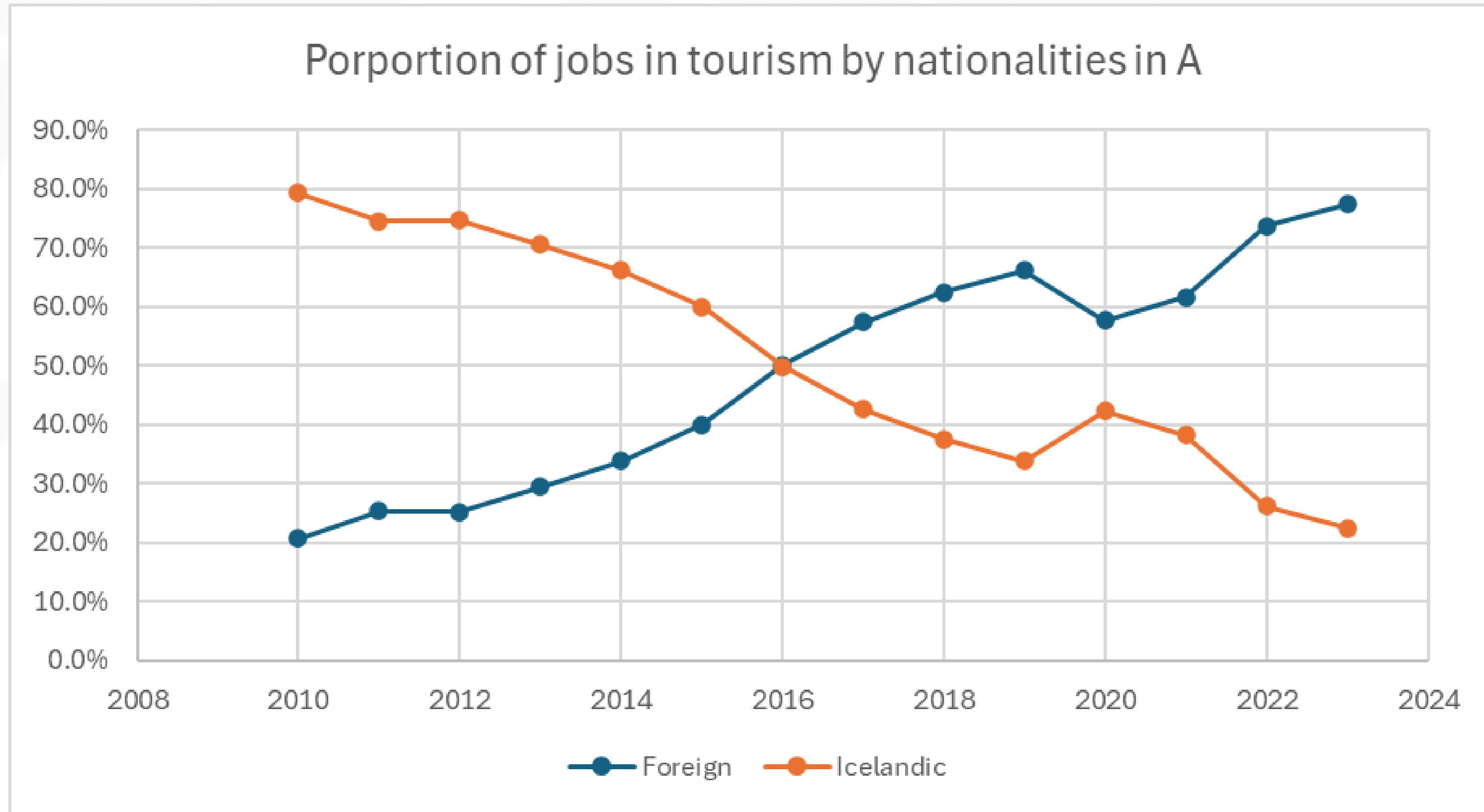
Íslenskir ríkisborgarar

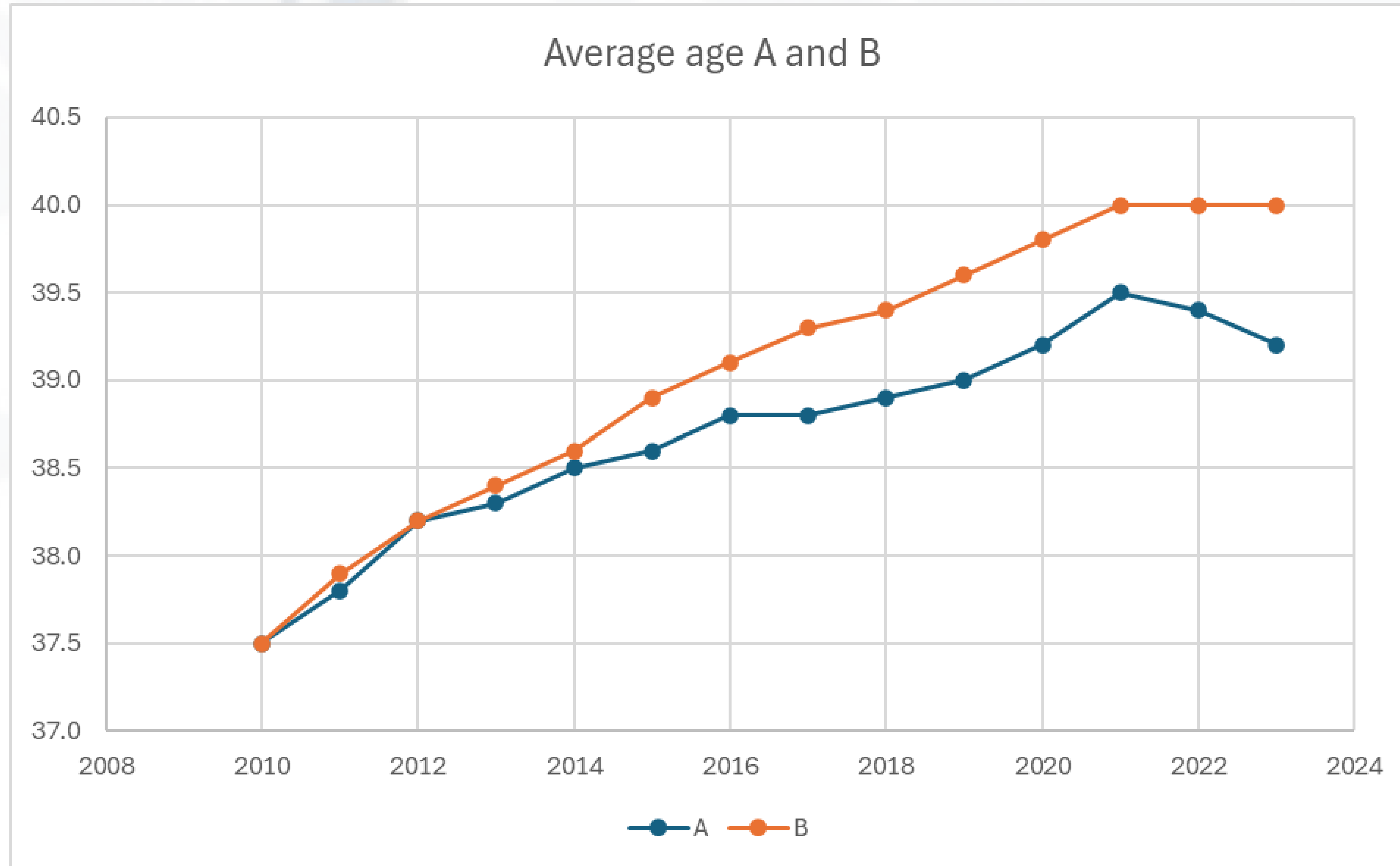
Ríkisfang starfsmanna - A

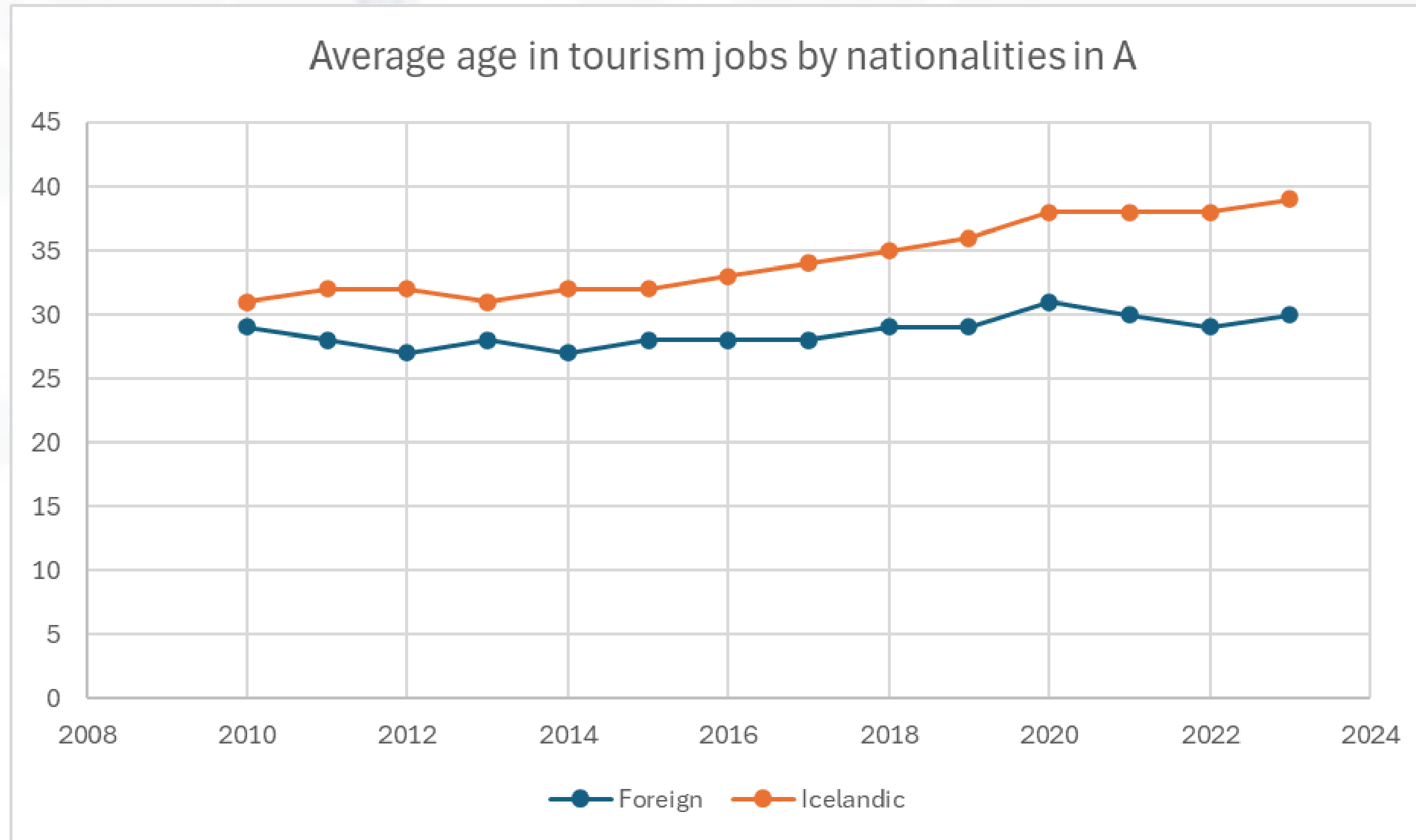
Ferðapjónustustörf eftir ríkisfangi - A

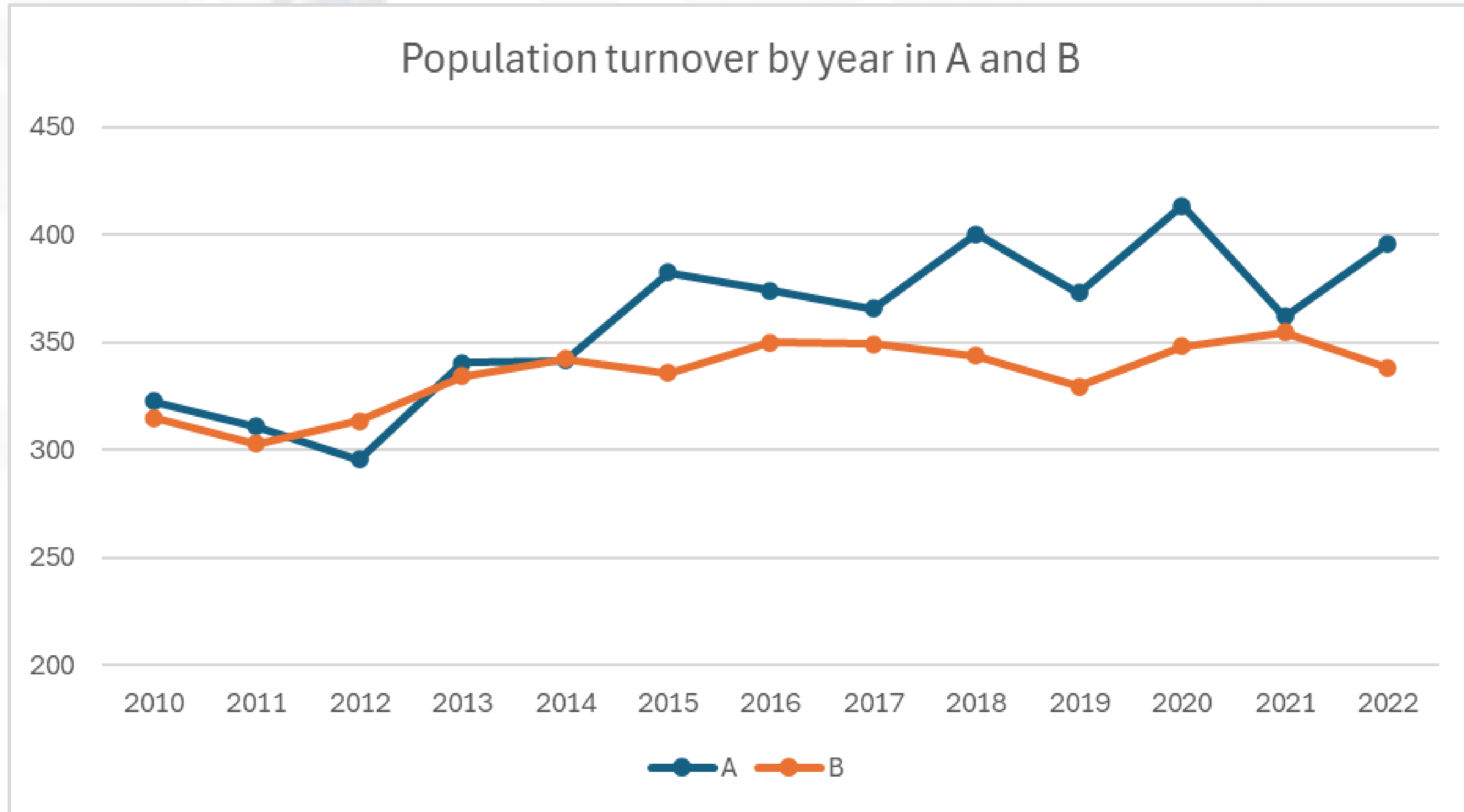
Meðalaldur í sveitarfélögum

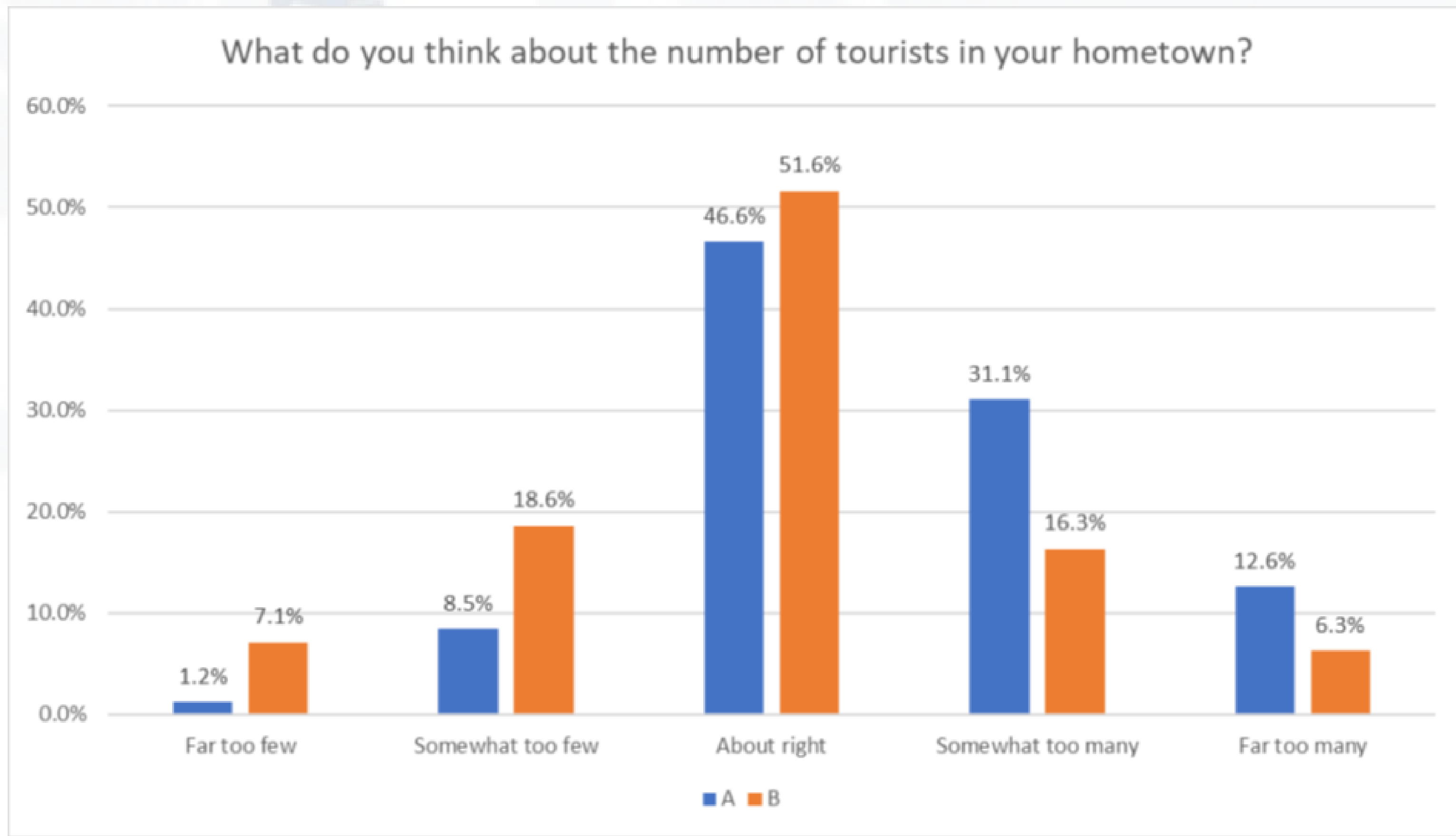
Meðalaldur eftir ríkisfangi - A

Íbúavelta - A og B

Samfélagslegar áskoranir

Niðurstöður

- Ferðapjónusta hefur töluverð áhrif á íbúðapróun
- Vitum ekki hvenær gestur verður að íbúa

Tillögur

- Sveitarfélög/svæði móti samfélagsstefnu
- Vinna að inngildingu
- Atvinnulífið þarf að leggja sitt af mörkum
- Fylgjast með þróuninni og búsetuvilja
- Þurfum sameiginlega skilgreiningar á sjálfbærri ferðapjónustu og sjálfbærri lýðfræðilegri þróun

Mæli með

